

POSTANOWIENIE

12 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 12 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.B.

przeciwko M.W.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej M.B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 17 marca 2023 r., I ACa 277/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego,**

(A.D.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo M. B. przeciwko M. W., w którym domagała się nakazania pozwanemu złożenia oświadczenia woli, że przenosi na rzecz powódki własność przedmiotu darowizny dokonanej przez nią na jego rzecz w dniu 20 sierpnia 2012 r., to jest udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności bliżej opisanej nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ulicy [...] z udziałami w prawach związanych z własnością tego lokalu. Apelacja powódki od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 17 marca 2023 r.

Powódka wniosła skargę kasacyjną opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Skarżąca podniosła, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie norm prawa materialnego przytoczonych w podstawach kasacyjnych i oddalenie powództwa mimo zrealizowania się, jej zdaniem, przesłanek skutecznego odwołania darowizny.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy oraz bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156

oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście sprzecznego z prawem i nieprawidłowego orzeczenia, które z tych przyczyn nie może się ostać w obrocie prawnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ani w jego uzasadnieniu skarżąca nie przytoczyła przepisów prawa materialnego, które miałyby być i to w stopniu rażącym i oczywistym naruszone przez Sąd Apelacyjny. Powódka ograniczyła się w tym zakresie do odwołania do podstaw skargi. Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. i konieczne jest jego pełne uzasadnienie z perspektywy przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Niezależnie od powyższego, analiza argumentacji przedstawionej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie potwierdza tezy powódki o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia w przedstawionym wyżej rozumieniu. Argumentacja przedstawiona przez skarżącą na poparcie zarzucanych naruszeń przepisów prawa materialnego została oparta, w istocie, na zakwestionowaniu dokonanych przez Sądy orzekające ustaleń faktycznych i oceny dowodów co do celu przedmiotowej darowizny, stanu relacji małżeńskich w okresie wskazywanych czynów pozwanego oraz okoliczności wzajemnego przebaczenia sobie przez małżonków wcześniejszych zdrad i kontaktów pozamałżeńskich w styczniu 2020 r. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, zaś Sąd Najwyższy jest w postępowaniu kasacyjnym związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W orzecznictwie nie budzi ponadto wątpliwości, że nie każde zachowanie obdarowanego, które można uznać za naganne z punktu widzenia obowiązku wdzięczności, stanowi samo przez się usprawiedliwioną podstawę do odwołania poczynionej darowizny w świetle art. 898 § 1 k.c. O istnieniu lub nieistnieniu przesłanek do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego decydują w każdym przypadku

konkretne okoliczności, rozważane przez Sąd orzekający na tle zwyczajów panujących w określonych środowiskach społecznych, dobrych obyczajów, relacji stron, w tym stopnia ich bliskości. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne obdarowanego, drobne czyny nawet umyślne, ale niewykraczające, w określonych środowiskach poza zwykłe konflikty życiowe, rodzinne, jak też wywołane postępowaniem darczyńcy. Nie jest również obojętna przyczyna niewdzięczności, bo umożliwia dokonanie oceny, czy i na ile zachowanie obdarowanego może być uznane za nieusprawiedliwione. Przewidziana w art. 898 § 1 k.c. przesłanka niewdzięczności, w stopniu rażącym, ma kwalifikowany charakter, odnoszący się do zachowań, które oceniając rozsądnie, przy uwzględnieniu miernika obiektywnego i subiektywnego, muszą być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę, przykładowo popełnienie przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu, czci albo mieniu, ciężkie naruszenie obowiązków rodzinnych, naruszenie godności osobistej ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2010 r., III CSK 68/10 i z 17 listopada 2011 r., IV CSK 113/11). O ile zatem rację ma powódka, że niewierność małżeńska może co do zasady być rozważana jako okoliczność przesądzająca o zaistnieniu podstaw do odwołania darowizny między małżonkami zgodnie z art. 898 § 1 k.c., to w okolicznościach niniejszej sprawy trafnie Sąd Apelacyjny uznał, że okoliczności te nie miały charakteru rażącego w przedstawionym wyżej rozumieniu, mając na względzie, że zachowania te miały miejsce w okresie, kiedy doszło do rozluźnienia czy też wręcz ustania więzi emocjonalnych między stronami, co ostatecznie skutkowało rozpadem związku małżeńskiego w lipcu 2021 r. i prawomocnym orzeczeniem rozwodu z winy obu stron w postępowaniu rozwodowym zakończonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 28 lutego 2023 r. w sprawie I ACa 1322/21. Przedmiotowa darowizna została natomiast dokonana w 2012 r. i stanowiła wówczas element uzgodnionych rodzinnie przesunięć majątkowych podjętych w celu zabezpieczenia potrzeb bytowych małżonków i ich rodziców.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Ze względu na sytuację życiową i majątkową powódki oraz charakter sprawy, Sąd Najwyższy odstąpił od

obciążenia jej kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego (art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

[SOP]

[a.ł.]